

Høringsinnspill fra Sex og Politikk til Prop. 1S 2018 Utenriksdepartementet

Seksuell og reprodutiv helse og rettigheter (SRHR)

Sex og Politikk er glad for at statsbudsjettet gjenspeiler den tydelig satsingen på SRHR som blei annonsert av statsministeren under Global Citizen i Hamburg og på FP2020 Summit i juli i London, og følger opp vedtak 688, fra 23. mai i Stortinget. En økning på 700 millioner kroner over perioden 2017-2020 er både et viktig økonomisk bidrag og et politisk signal om at Norge tar den forverrede internasjonale situasjonen på alvor og ønsker å bidra til å begrense den negative effekten av Trump sin gjeninnføring av «munnkurvregelen». Vi vil se konsekvensene over de neste fire årene og det er viktig at Norge er rede til å være en sterk aktør og bidra der det trengs i denne perioden.

Som del av dette er en økning på 100 millioner kroner til UNFPA gledelig. Lovnaden om at deler av dette skal gå til UNFPA Supplies, som er den største leverandøren av prevensjonsmidler til lavinntektsland, er viktig i arbeidet for å sikre kvinner og unge jenter muligheten til en god seksuell helse og kontroll over egen reprodutivitet. I statsbudsjettet understrekes det også at arbeidet med trygge aborttjenester er sterkt prioritert. Her har Norge støttet store og viktige aktører, slik som blant annet International Planned Parenthood Federation (IPPF), Safe Abortion Action Fund (SAAF) og Guttmacher, som driver både helsetjenester, påvirkningsarbeid og undersøkelser/analyser. Vi regner med at slike aktører vil prioriteres i styrkingen av SRHR i 2018 budsjettet, da dette ikke er synlig slik budsjettet er satt opp.

Som medlem av IPPF er vi glad for økt støtte kanalisert gjennom føderasjonen sentralt fra Norge i 2017 og 2018. Samtidig ser vi at våre søster-organisasjoner i blant annet det sørlige Afrika, mister opp mot halvparten av finansieringen sin fordi den kommer fra ulike statlige amerikanske donorer. Dette vil ikke bli dekket inn av støtten til IPPF sentralt og konkrete helsetilbud til ungdom og marginaliserte grupper må nå legges ned. I tillegg ser vi den såkalte chilling effekten av «munnkurvregelen». Allerede sårbare SRHR nettverk mister medlemmer og blir redde for å delta i felles aktiviteter. Samarbeidet mellom de som har signert og de som ikke signerer stanser opp på grunn av usikkerhet rundt mulige konsekvenser fra deres amerikanske donorer. Norge kan bidra til å motvirke dette gjennom å støtte arbeidet for nasjonale og regionale nettverk og styrke nasjonale aktører som inkluderer et helhetlig SRHR perspektiv. Her kan både norsk sivilsamfunn og de norske ambassadene spille en viktig og konkret rolle.

- Sex og Politikk ber Stortinget sørge for at SRHR satsingen også gjenspeiles i støtte til nasjonale sivilsamfunnsaktører for å unngå tilbakeslag i nettverksarbeid, pådriverarbeid og tjenester lokalt, gjennom kap. 160, 168 og 169.

Seksualitetsundervisning

Vi vet at seksualitetsundervisning kan ha en katalytisk effekt for ungdoms muligheter, helse og deltagelse i samfunnsutviklingen. Sex og Politikk er derfor glade for at Norge nå har tatt et skritt mot å lede an på dette feltet, noe vi har etterlyst i mange tidligere anbefalinger. Vi ser fram til den varslede konferansen om seksualitetsundervisning i Oslo i desember og håper den kan bidra til å gi en tydelig retning og prioritering fra Norge både i det programmatisk og normative arbeidet. Som en aktør med lang erfaring på feltet, vet vi at veien til implementering av seksualitetsundervisning i skolen kan være lang. Det er behov for ulike aktører som kan utvikle materiell, gi undervisning til barn og unge i og utenfor skolen, og bidra til å utdanne kompetente lærere. Vi må ha aktører som kan legge til rette for refleksjon av og med ungdom selv og som kan være pådrivere for en lovgivning som sikrer god implementering. Vi ser at det er behov for en særlig prioritering innen

utdanningsfeltet, da det lenge har blitt sett på som et helseanliggende. Seksualitetsundervisning er et felles løft for samfunnet og må forankres hos myndigheter, multilaterale aktører og sivilsamfunn.

- Sex og Politikk ber Stortinget sørge for at det blir prioritert midler til initiativet for en styrket seksualitetsundervisning gjennom både kap. 169. post 70 Global helse og post 73 Utdanning, kap. 160 og kap. 168.

Humanitær innsats for en god seksuell og reproduktiv helse

Sex og Politikk setter pris på at Statsbudsjettet legger vekt på viktigheten av å styrke samspillet mellom humanitær og langsiktig innsats og å prioritere arbeidet med å integrere kjønnsperspektivet i humanitær bistand, som beskrevet i kap. 163. Videre vises det til at målet om å øke støtten til lokale og nasjonale aktører, vil følges opp i den varslede humanitære strategien. Som del av IPPF kjenner Sex og Politikk godt til fordelene ved å kunne være tilstede både før, under og etter en krise situasjon og hvordan det kan bidra til å nå ut til befolkningen med gode seksuelle og reproduktive helsetjenester. I en krise er kvinner og jenter mer utsatt for seksuell og kjønnsbasert vold, seksuelt overførbare infeksjoner og økt svangerskapsrelatert dødelighet. Mennesker på flukt har også samtykkende sex. Et opphold i en flyktningeleir kan i mange tilfeller vare i flere år. Analyser fra Inter Agency Working Group viser store mangler i tilgang til prevensjonsmidler og trygge aborttjenester. Beregninger fra FNs befolkningsfond (UNFPA) viser at rundt 1 av 5 kvinner som befinner seg i et konfliktområde eller en humanitær krise er gravid. Regjeringen har ved flere anledninger understreket at seksuell og reproduktiv helse i kriser er en prioritet for Norge. Vi ser fram til den humanitære strategien som regjeringen har varslet og at engasjementet for SRHR vil synliggjøres her. Dessverre kan vi ikke se at budsjettet gjenspeiler en prioritering av SRHR.

Norge støtter allerede et viktig bidrag i dette arbeidet, den såkalte Minimum Initial Service Package (MISP), som inkluderer seksuelle og reproduktive helsetjenester som er gratis og skal være tilgjengelig ved alle kriser. Dessverre vet vi at mange aktører velger ut deler av denne pakken, da de synes det er et vanskelig felt å operere i. En konkret måte å synliggjøre Norges prioritering av SRHR, som et land med en tydelig og uredde stemme for de mer kontroversielle rettighetene, er å sørge for en full implementering av MISP og bidra til konkret og helhetlig inkludering av SRHR i humanitære kriser.

- Sex og Politikk ber Stortinget om å øremerke midler til implementering av MISP og innføre et krav om rapport på i hvilken grad alle deler av MISP er implementert fra alle aktører som mottar midler over kapittel 163 post 70.
- Sex og Politikk ber Stortinget om å sikre at en satsing på SRHR blir inkludert i den nye humanitære strategien som regjeringen har varslet.

Støtte sivil samfunn

I statsbudsjettet foreslår regjeringen å redusere støtten til sivil samfunn med 48 millioner kroner i et budsjett der bistanden totalt (unntatt flyktningutgifter i Norge) økes med 9%. Det er uheldig i en tid hvor sivilsamfunnet i mange land opplever økt press og trusler. Sivilsamfunnet er ofte nærmere de sårbare, og bidrar tungt som pådrivere og partnere for å nå bærekraftsmålene. I forslaget til statsbudsjett fjernes målsettingen om bærekraftig ressursforvaltning og åpenhet om kapitalstrømmer. Dette er gjort uten begrunnelse og virker som en vilkårlig omprioritering som ikke bidrar til å styrke forutsigbarheten i sivilsamfunnsbevilgningen (jamfør stortingsvedtak nr. 579 og 582, 18. april 2017).

- Sex og Politikk ber Stortinget øke sivilsamfunnsposten tilsvarende økningen i hele bistandsbudsjettet.

For Sex og Politikk
Tor-Hugne Olsen
Daglig leder